

## SPIS TREŚCI

|                                                           |           |
|-----------------------------------------------------------|-----------|
| Wprowadzenie .....                                        | 11        |
| <b>Rozdział 1. Struktura prawa .....</b>                  | <b>13</b> |
| 1. Pojęcie prawa .....                                    | 13        |
| 2. Przepisy i normy prawne .....                          | 15        |
| 2.1. Pojęcie przepisu prawa .....                         | 15        |
| 2.2. Pojęcie normy prawnej .....                          | 15        |
| 2.3. Struktura normy prawnej .....                        | 16        |
| 2.4. Rodzaje norm prawnych .....                          | 19        |
| 3. Struktura systemu prawa .....                          | 22        |
| Wybrana literatura .....                                  | 25        |
| <b>Rozdział 2. Akty normatywne .....</b>                  | <b>26</b> |
| 1. Pojęcie aktu normatywnego .....                        | 26        |
| 2. Akty normatywne powszechnie obowiązujące .....         | 28        |
| 3. Akty prawa wewnętrznego .....                          | 31        |
| 4. Akty prawne Unii Europejskiej .....                    | 31        |
| 5. Struktura aktu normatywnego .....                      | 33        |
| 6. Ogłaszanie i dostęp do aktów prawnych .....            | 36        |
| Wybrana literatura .....                                  | 37        |
| <b>Rozdział 3. Stosowanie prawa .....</b>                 | <b>38</b> |
| 1. Stosowanie i przestrzeganie prawa .....                | 38        |
| 2. Wykładnia prawa .....                                  | 39        |
| 2.1. Podmioty dokonujące wykładni i jej moc wiążąca ..... | 39        |
| 2.2. Środki i wynik wykładni .....                        | 40        |
| 3. Reguły kolizyjne i reguły interpretacyjne .....        | 43        |
| 4. Obowiązki prawa w przestrzeni .....                    | 45        |
| 5. Obowiązki prawa w czasie .....                         | 46        |
| 6. Stosunki prawne .....                                  | 48        |
| 6.1. Pojęcie stosunku prawnego .....                      | 48        |
| 6.2. Fakty prawne .....                                   | 48        |
| 6.3. Podmioty stosunków prawnych .....                    | 50        |
| 6.4. Struktura stosunku prawnego .....                    | 52        |
| Wybrana literatura .....                                  | 53        |

|                                                                                               |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Rozdział 4. Administracja gospodarcza</b>                                                  | 54 |
| 1. Ustrojowe podstawy systemu organów państwowych                                             | 54 |
| 2. Administracja gospodarcza w systemie organów państwowych                                   | 56 |
| 3. Rada Ministrów i ministrowie                                                               | 59 |
| 4. Centralne organy administracji rządowej                                                    | 62 |
| 5. Terenowe organy administracji rządowej                                                     | 66 |
| 6. Organy administracji samorządowej                                                          | 68 |
| 7. Agencje wykonawcze                                                                         | 69 |
| 8. Narodowy Bank Polski                                                                       | 70 |
| 9. Zasady działania organów administracji gospodarczej<br>wobec przedsiębiorców               | 70 |
| Wybrana literatura                                                                            | 71 |
| Podstawowe akty prawne                                                                        | 72 |
| <br><b>Rozdział 5. Konstytucyjne podstawy prowadzenia działalności<br/>gospodarczej</b>       | 73 |
| 1. Koncepcja społecznej gospodarki rynkowej                                                   | 73 |
| 2. Konstytucyjna zasada społecznej gospodarki rynkowej                                        | 75 |
| 3. Swoboda działalności gospodarczej                                                          | 76 |
| 4. Prawo własności i jego ochrona                                                             | 77 |
| 5. Solidarność, dialog i współpraca partnerów społecznych                                     | 78 |
| 6. Ustrój rolny                                                                               | 79 |
| 7. Równość przedsiębiorców                                                                    | 80 |
| 8. Wolność zrzeszania się                                                                     | 81 |
| 9. Swoboda wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy<br>i inne prawa              | 82 |
| 10. Bank centralny                                                                            | 83 |
| 11. Państwo prawa a gospodarka                                                                | 84 |
| Wybrana literatura                                                                            | 85 |
| Podstawowe akty prawne                                                                        | 85 |
| <br><b>Rozdział 6. Działalność gospodarcza i przedsiębiorca</b>                               | 86 |
| 1. Prawne określenie działalności gospodarczej                                                | 86 |
| 2. Pojęcie przedsiębiorcy                                                                     | 88 |
| 3. Podstawowe statusy podmiotowe przedsiębiorców                                              | 89 |
| 4. Przedsiębiorstwo                                                                           | 91 |
| 5. Mikro, mali i średni przedsiębiorcy                                                        | 92 |
| 6. Działalność gospodarcza podmiotów zagranicznych                                            | 95 |
| 6.1. Podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej w Polsce<br>przez osoby zagraniczne | 95 |
| 6.2. Oddział przedsiębiorcy zagranicznego                                                     | 96 |
| 6.3. Przedstawicielstwo przedsiębiorcy zagranicznego                                          | 97 |
| Wybrana literatura                                                                            | 98 |
| Podstawowe akty prawne                                                                        | 98 |

|                                                                                          |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Rozdział 7. Podejmowanie działalności gospodarczej</b>                                | 99  |
| 1. Rejestry przedsiębiorców                                                              | 99  |
| 1.1. Krajowy Rejestr Sądowy                                                              | 99  |
| 1.2. Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej                        | 101 |
| 1.3. Ewidencje i rejestry specjalne                                                      | 104 |
| 2. Punkt Informacji dla Przedsiębiorcy. Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców       | 105 |
| 3. Działalność gospodarcza wolna                                                         | 106 |
| 4. Działalność gospodarcza podlegająca reglamentacji                                     | 108 |
| 4.1. Działalność gospodarcza koncesjonowana                                              | 108 |
| 4.2. Działalność gospodarcza realizowana na podstawie zezwolenia                         | 111 |
| 5. Regulowana działalność gospodarcza                                                    | 112 |
| 6. Zawody regulowane                                                                     | 114 |
| Wybrana literatura                                                                       | 116 |
| Podstawowe akty prawne                                                                   | 117 |
| <b>Rozdział 8. Działalność gospodarcza państwa i samorządu terytorialnego</b>            | 118 |
| 1. Przedsiębiorca publiczny                                                              | 118 |
| 2. Przedsiębiorstwo państwowe – komercjalizacja i prywatyzacja                           | 120 |
| 2.1. Ewolucja form działalności gospodarczej państwa                                     | 120 |
| 2.2. Komercjalizacja i prywatyzacja                                                      | 120 |
| 2.3. Prywatyzacja powszechna                                                             | 122 |
| 3. Formy działalności gospodarczej samorządu terytorialnego                              | 123 |
| 3.1. Działalność gospodarcza samorządu terytorialnego w sferze użyteczności publicznej   | 123 |
| 3.2. Działalność gospodarcza samorządu terytorialnego poza sferą użyteczności publicznej | 125 |
| 4. Wykonywanie uprawnień właścicielskich Skarbu Państwa i samorządu terytorialnego       | 126 |
| 4.1. Wykonywanie uprawnień właścicielskich Skarbu Państwa                                | 126 |
| 4.2. Prokuratoria Generalna                                                              | 128 |
| 4.3. Wykonywanie uprawnień właścicielskich samorządu terytorialnego                      | 129 |
| Wybrana literatura                                                                       | 130 |
| Podstawowe akty prawne                                                                   | 130 |
| <b>Rozdział 9. System ochrony konkurencji</b>                                            | 131 |
| 1. Konkurencja i jej ochrona                                                             | 131 |
| 1.1. Istota konkurencji                                                                  | 131 |
| 1.2. Podmioty naruszające konkurencję                                                    | 131 |
| 1.3. Poziomy ochrony konkurencji                                                         | 132 |
| 1.4. Ochrona konkurencji w interesie publicznym i prywatnym                              | 133 |
| 1.5. Rodzaje praktyk antykonkurencyjnych                                                 | 134 |
| 1.6. Przedsiębiorca                                                                      | 135 |
| 1.7. Rynek właściwy                                                                      | 135 |

|                                                                                                                            |            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 2. System ochrony konkurencji .....                                                                                        | 136        |
| 2.1. Prezes UOKiK .....                                                                                                    | 137        |
| 2.2. Rzecznik konsumentów .....                                                                                            | 138        |
| 2.3. Krajowa Rada Rzeczników Konsumentów .....                                                                             | 138        |
| 2.4. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów .....                                                                           | 139        |
| 2.5. Inspekcja Handlowa .....                                                                                              | 139        |
| 3. Praktyki ograniczające konkurencję .....                                                                                | 139        |
| 3.1. Równoległe stosowanie prawa UE i krajowego .....                                                                      | 139        |
| 3.2. Porozumienia ograniczające konkurencję .....                                                                          | 140        |
| 3.3. Nadużywanie pozycji dominującej .....                                                                                 | 142        |
| 4. Praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów .....                                                                | 143        |
| 4.1. Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów .....                                                                     | 143        |
| 4.2. Niedozwolone wzorce umowne .....                                                                                      | 144        |
| 5. Kontrola koncentracji .....                                                                                             | 145        |
| 5.1. Rodzaje koncentracji .....                                                                                            | 146        |
| 5.2. Zgłoszenie zamiaru koncentracji .....                                                                                 | 146        |
| 5.3. Decyzje Prezesa UOKiK w zakresie koncentracji .....                                                                   | 147        |
| 6. Kary za stosowanie praktyk antykonkurencyjnych .....                                                                    | 147        |
| 6.1. Odszkodowanie za naruszenie prawa konkurencji .....                                                                   | 148        |
| 7. Ochrona przed nieuczciwą konkurencją i nieuczciwymi praktykami<br>rynkowymi .....                                       | 149        |
| 7.1. Regulacje prawne w zakresie zwalczania nieuczciwej konkurencji<br>oraz nieuczciwych praktyk rynkowych .....           | 149        |
| 7.2. Zwalczanie nieuczciwej konkurencji .....                                                                              | 150        |
| 7.3. Ochrona przed czynami nieuczciwej konkurencji .....                                                                   | 151        |
| 7.4. Odpowiedzialność karna za czyny nieuczciwej konkurencji .....                                                         | 153        |
| 7.5. Przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom rynkowym .....                                                                 | 153        |
| 7.6. Ochrona przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi .....                                                                 | 154        |
| 7.7. Odpowiedzialność karna za nieuczciwe praktyki rynkowe .....                                                           | 156        |
| 8. Przeciwdziałanie nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi<br>kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi ..... | 156        |
| 8.1. Nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej .....                                                                | 157        |
| 8.2. Ochrona przed nieuczciwym wykorzystywaniem przewagi<br>kontraktowej .....                                             | 157        |
| Wybrana literatura .....                                                                                                   | 158        |
| Podstawowe akty prawne .....                                                                                               | 158        |
| <b>Rozdział 10. Pomoc publiczna dla przedsiębiorców .....</b>                                                              | <b>159</b> |
| 1. Definicja pomocy publicznej .....                                                                                       | 159        |
| 2. Prawo pomocy publicznej .....                                                                                           | 160        |
| 3. Regulacja dopuszczalności pomocy publicznej .....                                                                       | 162        |
| 3.1. Pomoc dopuszczalna z mocy prawa .....                                                                                 | 162        |
| 3.2. Pomoc, która może być uznana za dopuszczalną .....                                                                    | 163        |
| 3.3. Unijne reguły dopuszczalności pomocy publicznej .....                                                                 | 164        |
| 4. Rodzaje pomocy publicznej .....                                                                                         | 166        |

|                                                                                     |            |
|-------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 5. Procedura uznania pomocy publicznej za dopuszczalną .....                        | 167        |
| 5.1. Procedura notyfikacyjna .....                                                  | 167        |
| 5.2. Wyjątki od obowiązku notyfikacji .....                                         | 167        |
| 5.3. Wstępna kontrola pomocy w Polsce .....                                         | 168        |
| Wybrana literatura .....                                                            | 168        |
| Podstawowe akty prawne .....                                                        | 168        |
| <b>Rozdział 11. Wykorzystanie zasobów środowiska .....</b>                          | <b>169</b> |
| 1. Podstawy prawne ochrony środowiska .....                                         | 169        |
| 2. Procedury i organy ochrony środowiska .....                                      | 170        |
| 3. Uprawnienia do korzystania z zasobów środowiska .....                            | 172        |
| 3.1. Korzystanie z wód .....                                                        | 172        |
| 3.2. Korzystanie z zasobów geologicznych .....                                      | 173        |
| 4. Uprawnienia do wprowadzenia zanieczyszczeń do środowiska .....                   | 174        |
| 5. Postępowanie z odpadami .....                                                    | 176        |
| 6. Obowiązki sprawozdawcze, opłaty i sankcje związane z ochroną<br>środowiska ..... | 177        |
| Wybrana literatura .....                                                            | 180        |
| Podstawowe akty prawne .....                                                        | 180        |
| <b>Rozdział 12. Gospodarowanie nieruchomościami .....</b>                           | <b>181</b> |
| 1. Prawne podstawy gospodarki nieruchomościami .....                                | 181        |
| 2. Rodzaje nieruchomości .....                                                      | 181        |
| 3. Planowanie przestrzenne .....                                                    | 182        |
| 4. Zabudowa terenu .....                                                            | 184        |
| 5. Wywłaszczenie nieruchomości .....                                                | 185        |
| 6. Nabywanie nieruchomości przez cudzoziemców .....                                 | 187        |
| 7. Ewidencja gruntów i budynków .....                                               | 188        |
| 8. Ograniczenia w nabywaniu nieruchomości rolnych .....                             | 189        |
| Wybrana literatura .....                                                            | 191        |
| <b>Rozdział 13. Kontrola działalności gospodarczej .....</b>                        | <b>192</b> |
| 1. System organów kontroli gospodarczej .....                                       | 192        |
| 2. Kontrola przedsiębiorców .....                                                   | 194        |
| Wybrana literatura .....                                                            | 196        |
| Podstawowe akty prawne .....                                                        | 196        |
| <b>Rozdział 14. Odpowiedzialność prawna w działalności gospodarczej .....</b>       | <b>197</b> |
| 1. Odpowiedzialność prawna .....                                                    | 197        |
| 2. Rodzaje odpowiedzialności prawnej .....                                          | 198        |
| 2.1. Odpowiedzialność konstytucyjna .....                                           | 198        |
| 2.2. Odpowiedzialność administracyjna .....                                         | 198        |
| 2.3. Odpowiedzialność cywilna .....                                                 | 199        |
| 2.4. Odpowiedzialność karna .....                                                   | 200        |
| 2.5. Odpowiedzialność karnoskarbowa .....                                           | 201        |

---

|                                                                                      |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 2.6. Odpowiedzialność prawnofinansowa .....                                          | 201 |
| 2.7. Odpowiedzialność pracownika .....                                               | 202 |
| 3. Tryb egzekwowania odpowiedzialności i rozstrzygania sporów<br>gospodarczych ..... | 203 |
| 3.1. Egzekwowanie odpowiedzialności cywilnej .....                                   | 203 |
| 3.2. Egzekwowanie odpowiedzialności karnej i karnoskarbowej .....                    | 204 |
| 3.3. Rozstrzyganie sporów gospodarczych .....                                        | 205 |
| 4. Organy władzy sądowej .....                                                       | 206 |
| Wybrana literatura .....                                                             | 209 |
| Podstawowe akty prawne .....                                                         | 209 |